N°. 48. 1850.

ZATURDAG 30 NOVEMBER.

Dit blad wordt iederen Zaturdag uitgegeven. Het abonnement voor een Jaar is *vijftien* gulden, portvrij over *Java*.

De prijs der Advertentiën is *één* gulden, per vijf woorden, behalve het zegel voor den lande.

SAMARANGSCH ADVERTENTIE-BLAD.

OFFICIEEL GEDEELTE.

Door Zijne Excellentie den Minister van Staat, Gouverneur Generaal van Nederlandsch-Indië, zijn de volgende beschikkingen genomen:

CIVIEL DEPARTEMENT.

BENOEMD:

Tot griffier bij hoog-geregtshof van *Nederlandsch-Indie*, Mr. *H. W. du Perron*, thans lid in den raad van justitie te *Batavia*.

Bij de Landelijke Inkomsten en Kultures.

BEVORDERD:

Tot kontroleur der 1ste klasse, *F. J. D. Launij*, thans kontroleur der 2de klasse.

Tot kontroleurs der 1ste klasse, de kontroleurs der 2de klasse *A. W. Kinder* en *C. J. Bosch*.

IN ACTIVITEIT HERSTELD:

De bij besluit van 27 Augustus 1849 N°. 34, in die bediening geschorsten kontroleur der 2de klasse *F. Klein*.

VOORLOOPIG OPGEDRAGEN:

Aan den gepensioneerden luitenant-ter-zee 1ste klasse, *J. Tak Daansen*, de betrekking van opzigter bij de kustverlichting op de vierde punt in *Straat Sunda*.

ONTHEVEN:

Eervol, de luitenant-kolonel der artillerie *A. Meis*, van de waarneming der betrekking van resident van *Palembang* en van militairen kommandant aldaar.

De assistent-resident van *Bawean*, *G. van Stenis*, van de verdere vervulling dier betrekking.

EEN TWEEJARIG VERLOF NAAR NEDERLAND VERLEEND:

Aan *C. V. E. van Rijneveld*, benoemd ingenieur der 3de klasse voor den waterstaat en 's lands gebouwen te *Makassar*.

Bij het Korps Papangers, Mooren en Bengalezen te Batavia.

BEVORDERD:

Tot 1ste luitenants, de 2de luitenants van het korps *A. W. Barends* en *J. C. Saijers*.

Tot 2de luitenants, de sergeant *G. D. Domingus Jr.*, de korporaal *G. Warnar*, de schutter *J. A. Martens* en de ruiter *W. F. Michiels*, allen behoorende tot de Bataviasche schutterij.

Tot inlandsche 2de luitenants, de sergeant-majoor *Sleman* en de sergeant *Achmad*, beiden van het korps.

MILITAIR DEPARTEMENT.

BEVORDERD:

(*Besluit* 20 *November* 1850 *no.* 3.)

Tot kolonel, chef van het wapen der artillerie, de luitenant-kolonel *A. Meis*, thans bij het wapen voor *memorie* gevoerd.

EEN TWEEJARIG VERLOF NAAR NEDERLAND VERLEEND:

Aan de kapiteins der infanterie, *F. J. Berg*, *G. J. Oosthout*, *N. J. van Gent* en *J. van der Pol*.

Aan den spijsverzorger bij het hospitaal te *Simpang* (ambtenaar 3de klasse), *C. Martinij*.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

Vendu-Departement.

(740) *Op Maandag den* 2den *December* 1850.

Voor het woonhuis van den luitenant *J. König*, in het officiers kampement te *Pontjol*, wegens vertrek, van deszelfs inboedel.

En 's avonds.

Voor rekening van *Oliphant & Co.*, in het Logement van den Heer *Cressonnier*, van boekwerken.

(741) *Op Dingsdag den* 3den *December* 1850.

Voor het Commissie-huis van *G. A. Wermuth*, van diverse koopmanschappen.

(742) *Op Woensdag den* 4den *December* 1850.

Voor het Commissie-huis van *Jan Scheltema*, van eenige koopmanschappen.

(743) *Op Donderdag den* 5den *December* 1850.

Voor het Commissie-huis van *H. L. de Lyon & Co.*, van toko-goederen.

(744) *Op Vrijdag den* 6den *December* 1850.

In de Chinesche kamp bij den Pachter over 1849, *Beh Biauwtjoan*, van vervallen pand-goederen.

Advertentiën.

(745) Aanstaande Maandag avond zal door de ondergeteekenden in het Hôtel van den Heer *Cressonnier*, vendutie worden gehouden van boeken, gedeeltelijk toebehoorende aan de Heeren A. BUIJSKES en VIJZELAAR.

De *Catalogus* wordt met dit *Advertentie-blad* rond gezonden en is wijders gratis verkrijgbaar bij

OLIPHANT & CO.

(746) Op de vendutie van aanstaande Dingsdag zal worden gecontinueerd met de opruiming van

100 vaatjes puike boter.

G. A. WERMUTH.

(747) Op de vendutie van aanstaande Dingsdag zal worden verkocht het erf met steenen huis, gelegen aan de Oostzijde van de kampong *Karang Bidara*, wijk Lett. E. N°. 419B, toebehoorende van den Heer *J. W. Verstift*.

G. A. WERMUTH.

(748) Op de vendutie van *Jan Scheltema*, den 4den December aanstaande zullen verkocht worden; 36 zwarte Heeren hoeden voor rekening van de firma *Molitor & van der Elst*.

(749) Op de vendutie van den ondergeteekende zullen verkocht worden, diverse provisien, tafel-serviesen, parfumerien, zeepen, een factuur speelgoed enz. zeer geschikt voor St. Nicolaas geschenken en vele, andere artikelen, alles pas ontvangen.

JAN SCHELTEMA.

(750) Met overwijzing tot de Advertentie, voorkomende in het Samarangsche Advertentie-blad van den 26sten dezer N°. 43, wordt kennis gegeven, dat de verkoop van het perceel wijk Lett. E, N°. 41*l*, toebehoorende aan den Moor *Jim*, ten regten genaamd *Mohamat Jin Hassan*, op de vendutie van den 10den December aanstaande zal plaats hebben.

SAMARANG, den 28sten *November* 1850.

De Deurwaarder bij den Landraad te Samarang,
STRONCK.

TE KOOP:

(750) Eene familie lijfeigene uit goeden huize, te bevragen bij G. A. WERMUTH.

(751) Ontvangen met de *Dankbaarheid aan de N. H. M.* Hamburger rook-vleesch en met-worst, Holsteinsche Meiboter, Westfaalsche hammen, alsmede kantoor-boeken en diverse soorten schrijfbehoeften.
J. P. BRANDES & CO.

(752) Op nieuw ontvangen: echt Eng. nieuw zilveren lepels en vorken in stellen zeer fraai en billijk, bij
F. H. THURKOW.

(753) Op nieuw ontvangen versche hammen bij
F. H. THURKOUW.

(754) STADS-APOTHEEK TE SAMARANG.
Pas ontvangen Europesche tuinzaden, bij
H. W. ROVERS & CO.

(732) De LOTERIJ van ZILVERWERKEN van den ondergeteekende, zal op Zondag den *eersten December* aanstaande, des voormiddags ten *elf uren* getrokken worden in de *Societeit* alhier.
J. DE GRAAFF.
SAMARANG, 23 *November* 1850.

(733) De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij ontvangen heeft eene partij keurig mooi speelgoed en diverse andere artikelen, bijzonder geschikt voor geschenken bij gelegenheid van het aanstaande **S^t. NICOLAAS FEEST**; zijne toco zal op den avond van *Donderdag den vijfden December* aanstaande fraai verlicht en geheel ingerigt zijn voor dat *feest*.
Hij neemt de vrijheid zich in ieders gunst aan te bevelen, en te verzoeken dat men op dien avond, ter voorkoming van verwarring, *comptant* betale.
J. SIEDIJK.

(734) **PAS ONTVANGEN:**
Bij OLIPHANT & CO., een assortiment van verschillende soorten afgesneden en onafgesneden propatria papier, wit en azuré velijn papier, wit en azuré post papier, vloei papier, enz., enz.

(735) De ondergeteekenden hebben ontvangen diverse *kantoor- schrijf- en teekenbehoeften*, als:
Platte en vierkante linialen, ouwels, stalen pennen, allerlei soorten van kantoor- en zak- inktkokers, schrijfportefeuilles met sloten, zak-portefeuilles, portes-monnaie, teeken-papier, papier sans fin, radeer messen, cachetten, zwarte, roode en blaauwe inkt, gomme élastique, pennenkokers, brief stempels, passer-doozen, verw-doozen, allerlei soorten van teeken-krijt, gekleurd pastel, enz., enz.
OLIPHANT & CO.

(736) De ondergeteekenden hebben hunnen toko verplaatst in de *Heeren-Straat* naast het kleeder-magazijn van de heeren *Molitor & Co.*
J. P. BRANDES & CO.

(755) Wissels op *Nederland*, bij
DORREPAAL & CO.

(756) De ondergeteekende heeft de eer te berigten dat zijn INSTITUT met primo December verplaatst wordt naar *Tawang* en dat de *vacantie* den 21sten December begint en den 6^den Januarij 1851 eindigt.
J. H. RETEL.
Kost-schoolhouder.

(737) Jonkheer N. VAN DER WIJCK met verlof naar *Nederland* vertrekkende, heeft tot zijne gemagtigden verzocht en benoemd de Heeren kooplieden *Wermuth* en *van Maanen*, crediteuren worden uitgenoodigd om hunne pretentiën op mij aan voornoemde Heeren intedienen.
SAMARANG, N. VAN DER WIJCK.
22 *November* 1850.

(757) De ondergeteekende naar PADANG vertrekkende heeft tot zijne gemagtigde aangesteld de Heeren *T. White* en *F. van Hengst*.
BAUDOIN, *Kapitein der Infanterie.*

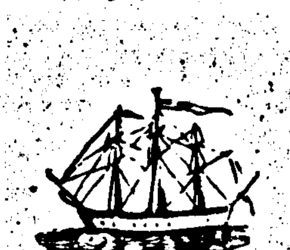

(758) Passage naar Soerabaija met het Ned. schip Admiraal Zoutman, kapt. *H. G. Hinrichs*, om aanstaande Dingsdag morgen te vertrekken adres:
DORREPAAL & CO.

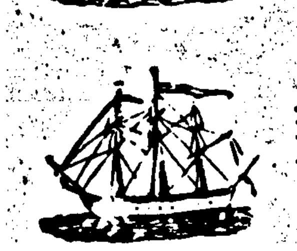

(738) Vracht en passage naar *Soerabaija*, met het Ned. Ind. schip *Hoksoen*, dagelijks alhier verwacht wordende van *Batavia*.
G. A. WERMUTH.

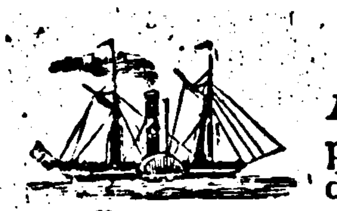

(759) Het vertrek van de stoomboot *Koningin der Nederlanden*, is voorloopig bepaald als volgt: (ingeval het weder dit toelaat.)

van Batavia	naar	Samarang	Dingsdag	den	26sten	Nov.
« Samarang	«	Batavia	Zondag	«	1sten	Dec.
« Batavia	«	Samarang	Zondag	«	8sten	«
« Samarang	«	Soerabaija	Donderdag	«	12^den	«
« Soerabaija	«	Samarang	Dingsdag	«	17^den	«
« Samarang	«	Batavia	Vrijdag	«	20sten	«
« Batavia	«	Samarang	Zaturdag	«	28sten	«
« Samarang	«	Batavia	Woensdag	«	1sten	Jan.
« Batavia	«	Samarang en Soerabaija Dingsdag den 7^den Januarij.				

SAMARANG, *De Agenten,*
den 26sten *November* 1850. M^cNEILL & CO.

TE HUUR:

(760) Het huis toebehoorende aan en laatst bewoond door den Kapitein der Infanterie *Baudoin*, te bevragen bij
T. WHITE.

SCHAAK PROBLEMA'S N°. 9.

1. WIT: Kon. C 5, Kgin E 1, Kast. H 4, Rheer F 1, Pion B 3.
ZWART: Kon A 6, Kgin C 8, Kast. A 8, E 8, Pions B 5, C 6.
Wit geeft op den 3den zet mat.

2 WIT: Kon. A 1, Rheer A 4, 5, Paard E 8, Pions A 2, C 4, 5, D 3, E 3, H 3, 4.
ZWART: Kon. E 5, Kast. A 7, B 8, Paard C 8, Pion C 6, E 6.
Wit geeft op den 4den zet mat.

3 WIT: Kon. D 1, Kgin G 4, Kast. E 7, Paard G 5, Pions B 3, C 2, E 5, F 4.
ZWART: Kon. G 8, Kgin C 3, Kast. H 8, Rheer B 4, Paard F 7, G 3, Pions A 2, C 5, G 6, H 7.
Wit geeft op den 5den zet mat.

OPLOSSING VAN N°. 8.

N°. 1. WIT: B 5 op C 7, C 6 op A 5, A 5 op A 4 (of D 4 op C 3).
N°. 2. WIT: E 5 op G 6, G 1 op G 5, D 6 op G 3, H 2 op G 3.
N°. 3. WIT: G 6 op E 8, B 3 op A 2, B 2 op B 3, D 4 op C 5, (met variatie).

Aangekomen Personen.

Nov. 21 *F. A. C. van Kervel. F. Dumont.* id. 22 *C. Specht.* id. 25 *J. C. Persijn, N. J. S. Dupuids* id. 26 *L. Meegel, N. Coblijn, A. W. Boonemmer.* id. 27 *S. M. Woskam, P. W. G. Gout.*

Vertrokken Personen.

Nov. 26 *H. J. Lion, C. Specht.* id. 27 *P. W. G. Gout.*

Scheepsberigten.

SAMARANG.

AANGEKOMEN.

Nov. 21 - Ned. Ind. bark *Abdul Hassim*, G. G. Pietersen, v. Batavia 17 November, passagier de kapitein Visser. — Ned. Ind. bark *Atiat Rachman*, J. H. van Garling, v. Tagal 19 dito. — Ned. schip *Aert van Nes*, J. Noback, v. Batavia 15 dito, passagier de jonge heer Alix.
Nov. 22 - Ned. Ind. schoener *Zeemanshoop*, J. F. Thierbach, v. Soerabaija 18 dito, passagiers Mevr. Thierbach en familie.
Nov. 23 - Ned. bark *Catharina*, W. Calander, v. Batavia 17 dito. — Ned. Ind. schoener *Abdul Rachman*, Anakoda Adam, v. Riouw 25 October.
Nov. 24 - Ned. schip *Admiraal Zoutman*, H. G. Heinrichs, v. Batavia 18 November.
Nov. 25 - Ned. schip *Admiraal de Ruiter*, G. M. Tilsingh, v. Joana 22 dito.
Nov. 26 - Ned. Ind. bark *Ellen*, J. Kingdom, v. Probolingo 20 dito. — Ned. Ind. schoener *Louise*, Daeng Brahim, v. Tagal 22 dito, passagier de heer E. W. Bergh.
Nov. 27 - Ned. Ind. bark *Hoksoen*, L. J. D. N. F. C. Esschauzier, v. Batavia 21 dito. — Ned. Ind. stoomschip *Koningin der Nederlanden*, G. Batten, v. Batavia 26 dito, passagiers de heeren Hoffland, Wermuth, Adam, Richardson, Borel, Berrettij en Z. M. troepen.

VERTROKKEN.

Nov. 23 - Ned. Ind. schoener *Bientang Tiega*, Sieh Tjioe Hok, n. Batavia. — Ned. Ind. bark *Oedjong Pandang*, Tjan Kim Waij, n. Indramaijoe.
Nov. 24 - Ned. Ind. bark *Atiat Rachman*, J. H. van Garling, n. Rembang.
Nov. 25 - Ned. Ind. bark *Tatas Bandjarmassing*,

Sarif Abdulla Baharoen, n. Bandjarmassing. — Ned. Ind. bark *Rembang*, T. Deighton, n. Batavia, passagiers de heeren D. H. Peeters, van Duivenbode, Crawford en mejufvr. Tholen. — Ned. bark *Hendrik Jan*, P. Wap, n. Schiedam, passagiers de gepens. 1e. luitenant D. L. A. Buchner en de jonge heer V. A. A. Bekking. — Ned. bark *Catharina*, W. Calander, n. Joana.

Nov. 26 - Ned. Ind. bark *Samarang*, B. J. Raket, n. Cheribon.

Schepen in Lading te Samarang.

Op den 28sten *November* 1850.

Naar NEDERLAND via SOERABAIJA, Ned. schip Admiraal Zoutman, kapt. *H. G. Hinrichs*, agenten *Dorrepaal & Co.*

Naar NEDERLAND, Ned. schip Admiraal de Ruijter, kapt. *G. M. Titsingh*, agenten *B. Kopersmit & Co.*

Naar NEDERLAND, Ned. schip Beurs van Rotterdam kapt. *W. C. Veenstra*, agenten *Dorrepaal & Co.*

Naar AMSTERDAM, Ned. schip Willem de Clerq, kapt. *J. C. Hoek*, agenten *B. Kopersmit & Co.*

Naar SOERABAIJA, Ned. Ind. bark Asad Dullah, kapt. *M. Monteiro*, agent . . . . .

Naar SOERABAIJA, Ned. Ind. bark Abdul Hassim, kapt. *G. G. Pietersen*, agent . . . . .

Naar REMBANG, Ned. Ind. bark Fatahool Hair, kapt. *W. F. van Spankeren*, agent . . . . .

Naar RIOUW, Ned. Ind. bark Machlar, kapt. *Intje Mohamat*, agent . . . . .

Aan- en uitvoer te Samarang *van den* 22sten *tot en met den* 28sten *November* 1850.

AANGEVOERD.

Van Batavia met het Ned. schip Aert van Nes, kapt. *J. Noback.*

30 vn. bier en 10 kn. wijn, *Gezagvoerder.*

350 pik. tin, *N. H. M.*

Van Padang en Batavia met de Ned. Ind. bark Asad Dullah, kapt. *M. Monteiro.*

700 pik. rijst, *Tan Tie.*

1000 pik. rijst, *Beh Ing Tjioe.*

60 pik. zw. peper, 1 kt. bat. batik slendangs en 1 kt. kantoorbehoeften, *Order.*

50 hammen, *Martens.*

700 st. vloersteenen, *Voorneman & Co.*

50 vs. boter, 1 Z. M. kaas en 1 blik koek, Mr. *R. E. N. d'Abo.*

30 pik. dadels, 2 pak. verlakt leder, 3 kn. Madera en 4 dz. Rhijnwijn, *Jasper.*

1 kt. speelgoed, 1 kt. poppen, 3 kn. broekengoed en 2 kn. cotonetten, *Oliphant & Co.*

2 kn. banken, 1 kt. tafels en 12 stoelen, *Morbotter.*

50 vs. boter, 10 ks. kazen, 9 vs. div. provisien, 1 kt. 2 fl. haring, 3 ks. Madera wijn, 2 mand. afget. bier, 1 trom. beschuit, 2 ks. vruchten op water en brandewijn en 6 keld. genever, *Gezagvoerder.*

10 bundels lamppitten, 5 kn. katoenen naaigaren en 19 1/4 pik. ijzeren spijkers, *The Sioe.*

800 keld genever, *van Maanen & Co.*

100 keld. genever en 35 pik. harst, *The Oei Siong.*

Van Padang en Batavia met de Ned. Ind. bark Abdul Hassin, kapt. *G. G. Pietersen.*

70 katj. garoe-hout, 29 pik. spiauter en 6 collies regalen, *Order.*

3 Battak. paarden, *Gezagvoerder.*

25 pik. benzoin, *Tan Tie.*

250 pik. benzoin, 1418 pik. rijst en 61 pik. zw. peper, *Beh Ing Tjioe.*

357 ledige goenie-zakken en 3 vs. provisien, *MacNeill & Co.*

en militaire goederen.

Van Batavia met het Ned. schip Catharina, kapt. *W. Calander.*

40 pik. bindrotting en 200 pik. tin, *N. H. M.*

Van Soerabaija met de Ned. Ind. schoener Zeemanshoop, kapt. *J. F. Thierbach.*

1 kt. 18 st. verlakt leder, 6 ks. thee, 331 st. Chin. mutzen, 343 st. bat. kleedjes, 15 pik. wilde notenmuscaat, 90 pik. kamirie-noten, 3 1/2 koij. rijst, 28 st. koehuiden en 14 1/2 pik. klapper-olie, *IJap Toen Haij.*

28 koij. rijst, *Tan Hongijan.*

7 kn. militaire goederen, *Gouvernement.*

Van Batavia met het Ned. schip Admiraal Zoutman, kapt. *H. G. Henrichs.*

44 kn. Chin. goederen, *Dorrepaal & Co.*

450 pik. tin, *N. H. M.*

Van Joana met het Ned. schip Admiraal de Ruijter, kapt. *G. M. Titsingh.*

4801 pik. Gouv. suiker, *N. H. M.*

Van Soerabaija met de Ned. Ind. bark Ellen, kapt. *J. H. Kingdom.*

3000 pik. suiker, *Kopersmit & Co.*

UITVOER.

Naar Batavia met de Ned. Ind. schoener Bientang Tiega, kapt. *Sien Tjioe Hok.*

413 pik. koffij, *Lie Goe.*

200 pik. poeder suiker, *Tan Hongijan.*

30 pik. poeder suiker, *Poa Tiang Bie.*

5 kn. oorlogs-goederen, *Havenmeester.*

5 st. bamb. schermen, 1276 korg. stroo-zakken, 15 st. verw steenen, 20 st. steenen vijsels, 1 pak 20 st. gaas en 2 st. koperen kwispeldoors, *Sie IJoe Tiang.*

Naar Schiedam met het Ned. schip Hendrik Jan, kapt. *P. Wap.*

2210 pik. Gouv. koffij, *N. H. M.*

1 kt. 6 fl arrowroot, 4 fl. wierook, 1 kt. akkar-wangie, 1 st. Inl. hout, 2 beschadigde vocht meeters, 1 pot tamarinde, 1 kt. thee en 12/2 kn. Manilla sigaren, *de Vijver.*

1 kt. 6 potj. gember en 1 kt. 5 potj. Java vruchten, *J. J. Esche.*

Naar Batavia met de Ned. Ind. bark Rembang, kapt. *F. Deighton.*

1 rijtuig, *Dorrepaal & Co.*

732 pik. koffij, *B. Kopersmit & Co.*

Naar Cheribon en Indramaijoe met de Ned. Ind. bark Samarang, kapt. *B. J. Raket.*

65 katj. gedr. visch en 2 pik. Europ. rood katoenen garen, *Beh Ing Tjioe.*

Naar Amsterdam over Passaroeang met het Ned. schip Aert van Nes, kapt. *J. Noback.*

3800 pik. Gouv. koffij, 1000 st. koehuiden en 90 pik. bindrotting, *N. H. M.*

9 kn. roode wijn en 10 vn. haantjes bier, *Dorrepaal & Co.*

Aan- en uitvoer langs den grooten postweg te SAMARANG van Producten *van den* 21sten *en met den* 27sten *November* 1850.

BENAMING.		AANVOER.		UITVOER.	
		gouv.	part.	gouv.	part.
Koffij	pikols	1007	739		
Suiker	krandj.		665		
Indigo	kisten		4		
Zout	pikols			70	56 7/8
Rijst	id.		342		201
Tabak	krandj.		5944		
Olie (klapper)	pikols		137		
Gambier	id.				349

MARKTPRIJZEN TE SAMARANG.

KOFFIJ, *f* 26.— gehouden *f* 25.— geboden.

SUIKER, No. 13 *f* 12 1/4 }
» » 14 *f* 12 3/4 } afgedaan.
» » 15 *f* 13 1/4 }
» » 16 *f* 13 3/4 }

INDIGO, *f* 3.50.— afgedaan.

KOEHUIDEN, *f* 33.—

STAART PEPER, *f* 34.— niet voorhanden.

RIJST. eerste soort, *f* 170.— }
» tweede » *f* 150.— } per koijang van 28 pikols.

KLAPPER OLIE *f* 22.—

KATJANG » *f* 14.—

ROTTING. *f* 5 1/2.

KADJANG MATTEN. *f* 11.—

PROTESTANTSCHE EEREDIENST.

Zondag, den 1sten December 1850.
Des voormiddags, ten half 9 ure.

J. J. Scheuer.

DOOPSBEDIENING.

EENIGE BIJZONDERHEDEN OMTRENT DEN HEER DE BALZAC.

De Heer Honoré de Balzac werd geb. te Tours den 20sten Mei 1799, en had dus even den ouderdom van 51 jaren bereikt, toen de dood een einde aan zijne roemrijke loopbaan maakte. Hij volbragt op eene uitmuntende wijze zijne studien in het collegie van Vendôme. Zijn vader was secretaris bij den grooten raad onder Lodewijk XV, en wat sommige schrijvers ook van het tegendeel mogen gezegd hebben, stamde hij af van de groote familie der Balzac van Entragues, waarvan de geslachtsboom bij Lachesnayes des Bois en vader Anselmus te vinden is.

Alvorens onder zijn eigen naam, welke historisch geworden is, te schrijven, gaf de Balzac verscheidene zijner werken onder een pseudoniem uit. Zijne letterkundige loopbaan begon met een groot aantal nu reeds vergeten romans, onder den naam van zijn mede-arbeider Saint Alme, vervolgens onder dien van Lord Rhoone en van Viellerglé. Deze laatste naam was de anagram van *Egreville*, een zijner familie-namen, en lord Rhoone die van zijnen voornaam *Honoré*. Vervolgens schreef hij onder den naam van Saint-Aubin en het werk, dat hij onder die pseudoniem uitgaaf, werd later, niet zonder succes, sedert den gevestigden roem des Heeren de Balzac, herdrukt. Al deze werken dagteekenen van vóór het jaar 1830; hij had destijds tevens eene eigene drukkerij, doch door eene commerciele crisis geraakte deze te niet, en zich daarop uitsluitend aan de letterkunde wijdende, gaf hij in het jaar 1831, voor het eerst onder zijn eigen naam, een nieuw werk uit, getiteld: *l'Enfant maudit.* Het laatste werk, dat hij onder de pseudoniem Saint Aubin uitgaaf, was getiteld: *le dernier Chouan.*

Van dien tijd dagteekent de roemrijke letterkundige loopbaan, welke gedurende 20 jaren, de oogen van geheel Eurapa op het onuitputtelijke genie des schrijvers gevestigd hield. Van het tijdstip af, dat de Heer de Balzac een aanvang maakte met den ontzettenden arbeid, dien hij zich voorgesteld had, werd hij als het ware eene uitzondering in de letterkundige wereld. De eerste opbrengst zijner vruchtbare pen, werd door hem besteed aan eene naauwgezette betaling van de schulden, welke de commerciele ramp, die hem getroffen had, hem op den hals had gehaald. Daarna zocht hij zich in de omstreken van Saint Cloud eene woning, van waar verscheidene zijner werken gedagteekend zijn. Hij ontzag geene kosten om deze woning, welke later bekend werd onder den naam van *pavillon Balzac*, naar zijnen dikwijls wispelturigen smaak in te rigten. Gedurende twaalf jaren wijdde de onvermoeide auteur zich aan den veelomvattenden arbeid, welke aller oogen op zich gevestigd hield, en die hem echter op ver na niet datgene opbragt, waarop hij aanspraak mogt maken, daar de ontzettend groote verkoop zijner werken in het buitenland geheel ten voordeele kwam van de Belgische, Zwitsersche, Duitsche en Italiaansche nadrukken. De Heer de Balzac ergerde zich zeer over deze onevenredige verhouding van zijnen arbeid met hetgeen hij hem opbragt, en zijne eigenliefde werd naar men denken kan, gevoelig gekwetst door de ongehoorde som, welke de Heer Véron aan eenige deelen van het werk des Heeren E. Sue betaalde.

Zeer goed op de hoogte staande van alle operatien, den boekhandel betreffende, schiep de Heer de Balzac zich verscheidene plannen, waarbij hij dacht millioenen te winnen. Doch zonderling genoeg, zijne werken werden in de particuliere bibliotheken niet gevonden, en daarin moet waarschijnlijk de reden gezocht worden van de betrekkelijk geringe opbrengst zijner werken, welke in de leeskabinetten tegen weinig gelds gelezen werden. Dit mag gereedelijk toegeschreven worden aan het stelsel, dat hij bij ieder werk aannam, om zich namenlijk een geheel personeel, eene wereld, eene maatschappij te scheppen, welke om zoo te zeggen, eene soort van *burgerlijken stand* uitmaakte van ongeveer 150 personen. Elk werk van den beroemden schrijver was als het ware eene enkele episode van het nog onvolledig geheel, waarvan door de lezers het slot nog verwacht werd, om het te koopen.

Als eene aardige bijzonderheid verdient vermeld te worden, dat de Heer de Balzac een groot register had, waarin hij de geboorte van elk der personen, in zijn werk voorkomende, zijne daden en gebaren vermeldde, en waarin zijne loopbaan was aangestipt. Geboorte, huwelijk en dood van die denkbeeldige wereld werden achtervolgend in dit register opgeschreven. Op deze wijze was het hem mogelijk dien veel omvattenden arbeid te vervaardigen, welke de dood hem belet heeft tot een einde te brengen. Zijn werk, de *Paijsans*, verbrokkeld door stuksgewijze vermelding in de feuilletons der dagbladen, was hij voornemens te doen volgen door *les Petits Bourgeois*. Het is onmogelijk te zeggen, hoe vele vernuftige en aanlokkende voortbrengselen van zijnen vruchtbaren geest nog verwacht konden worden. Onder de werken, welke hij nog voornemens was te schrijven, behooren de *Scènes de la vie militaire*, en de *Scènes de la vie politique*.

Van een bijzonder sterk gestel werkte hij dagen en nachten achtereen, niets anders gebruikende dan koffij. Zijne kennis in sommige bijzondere onderwerpen, welke men tot nu toe ongeschikt had geoordeeld om in letterkundigen vorm te worden overgebragt, was bewonderenswaardig. De geschiedenis van het faillissement van *César Birotteau* zal steeds een meesterstuk blijven van procédure, gelijk een regtsgeleerde naauwelijks zóó zou kunnen voortbrengen. De grootste verdienste daarbij is, om zulk een onderwerp tot eene aangename lectuur te maken. De meeste der in zijne werken voorkomende personaadjes zijn geschetst naar hedendaagsche personen; om slechts één te noemen, was een der meest interessante personen in *Peau du Chagrin* niemand anders dan de bekende Mme. Pélissier, welke 5 of 6 jaren geleden met Rossini in het huwelijk is getreden.

De Heer de Balzac was somtijds zelf niet bewust van hetgeen hij schreef. Dikwijls duister, ingewikkeld en stroef, blonk, eenige bladen verder, de bewonderenswaardigste schrijftrant door. Hij wist niet altijd, wanneer hij goed schreef. In dit opzigt had hij veel overeenkomst met den Heer Ingres, die steeds zijne volzinnen verandert, en dikwijls de schoonste passages doorhaalt. Eens kwamen een' auteur, die bij denzelfden uitgever als de Heer de Balzac liet drukken, eenige bladzijden onder de oogen, welke de schrijver van Eugénie Grandet op de proef had doorgeschrapt, om ze door eene andere redactie te doen vervangen. Deze las de beide variatien en was verwonderd te zien, dat hetgeen de Balzac had doorgehaald oneindig schooner was dan wat hij er voor in de plaats wilde stellen. Hij nam op zich, om de eerste redactie te doen behouden, hetgeen ook geschiedde. Het betrof eene der schoonste passages, welke de Heer de Balzac geschreven heeft, namelijk de dood der moeder van Eugénie Grandet.

De Heer de Balzac was niet zeer gelukkig in zijnen tooneelarbeid, getuigen zijne stukken, getiteld: *Vautrin, Quinola, La Marâtre* en *Pamela Gerard.* Er valt echter niet aan te twijfelen, of hij zoude eindelijk er in geslaagd zijn zijne stukken opgang te doen vinden.

Hij was er weinig op gesteld lid van de Academie te zijn. Eens of twee maal had hij zich voorgesteld, doch met de grootste onverschilligheid. De Academie was ook niet zeer met hem ingenomen wegens zekere zaak van Pétel, bij welke gelegenheid de Heer de Balzac eene houding aannam, welke door zijne vrienden betreurd werd. Deze Pétel, wiens proces, als moordenaar zijner vrouw en dienstmaagd, geruchts genoeg gemaakt heeft, om nog levendig in het geheugen geprent te zijn, was een booswicht, nopens wien de Heer de Balzac zich bedrogen had. Hij ondernam zijne verdediging, doch zonder goed gevolg. De Academie zal het zich beklagen den Heer de Balzac niet onder hare leden geteld te hebben.

De krietiek was, tijdens zijn leven, somtijds zeer streng en onregtvaardig ten zijnen opzigte; men zal daarvan echter spoedig terugkomen. Met grond werd van hem gezegd, dat hij, sedert Voltaire, de geestigste man van geheel Frankrijk was.

De invloed, door de werken van den Heer de Balzac op sommige lieden in vreemde landen uitgeoefend, is ongeloofelijk groot. In Rusland b. v., was hij gedurende 10 jaren eene soort van ceremoniemeester der grooten aldaar. De meubelen werden volgens de in zijne werken voorkomende beschrijvingen gekozen; men nam den smaak en de vooroordeelen aan, welke hij had beschreven; en meer dan eene intrigue was als het ware de terugstoot zijner werken.

In 1842 had zich te Venitie een gezelschap gevormd, waarvan elk lid een naam had ontvangen, geput uit het denkbeeldige personeel van den grooten romanschrijver. Ieder dezer personen was gehouden, om zooveel mogelijk het personaadje na te bootsen, waarvan hij de rol naar de beschrijving des Heeren de Balzac op zich genomen had. Er was eene schoone Poolsche dame, welke de Hertogin van Maufrigneuse met eene naauwkeurigheid vertoonde, welke den auteur bijzonder zou gevleid hebben. Men bragt op deze wijze den geheelen winter regt aangenaam met het vertoonen dier bijzondere karakters door.

De Heer de Balzac was eenigzins zonderling van humeur en levendig in zijne bewegingen. Hij sprak gaarne en eenmaal aan den gang zijnde, sprak hij voorbeeldeloos schoon. Hij was weinig hulpvaardig en vroeg ook nooit een ander hem eene dienst te bewijzen. Niettemin was hij het, die den Heer de Bernard, een zeer verdienstelijk schrijver, die hem in het graf is voorgegaan, onder zijne bescherming nam. Hoewel hij in staat zoude geweest zijn, om alle ordeteekenen van Europa te bekomen, wilde hij er geen hebben. Hij was echter door de Fransche regering gedecoreerd, doch zonder dat hij daarvoor eenige pogingen in het werk had gesteld.

Hij was zeer wispelturig in zijne vriendschaps-betrekkingen. De meest toegenegen en geachte zijner vrienden, in den laatsten tijd, was de Heer Laurent Jan, welke men zegt zijnen mede-arbeider voor het tooneel te zijn geweest.

Zijne meesterstukken zijn: *Eugénie Grandet, le Père Goriot, la Recherche de l'absolu*, de vier eerste deelen der *Scènes de la vie privée*, het eerste deel van de *lys dans la Vallée*, enz.

In 1835 droeg de Heer de Balzac zijn werk, getiteld Seraphita, op aan eene adellijke Poolsche dame, Mevr. E. de Kanska, geboren gravin Rzewuska. Hij had langen tijd met deze dame briefwisseling gehouden, zonder haar persoonlijk te kennen. De indruk, welke de werken van een dergelijk schrijver op eene vrouwelijke verbeelding te weeg bragt, had deze betrekking aangeknoopt. Hij zag haar voor het eerst in 1840, gedurende eene reis naar Lausanne. Deze dame later weduwe geworden zijnde, werd hun huwelijk spoedig daarop vastgesteld. Het is ongeveer 18 maanden geleden, dat de Heer de Balzac, door de omwenteling van Februarij in zijne zaken benadeeld, Frankrijk verliet en naar Rusland vertrok. Hij werd te Petersburg niet met die achting ontvangen, waarop hij meende te mogen aanspraak maken. Hij begaf zich vervolgens naar de goederen van Mevr. de Kanska, welke hij huwde te Bertditcheff, op de Poolsche grens. Drie maanden geleden kwam hij in Frankrijk terug, en zette zich neder in de wijk Beaujon, in de Champs Elysées, in een prachtig hôtel: dat hij tot museum inrigtte. Men behoeft slechts eenige zijner werken gelezen te hebben, om zijn verfijnden smaak voor kunst, en zijn verheven gevoel voor het schoone te kunnen schatten. In deze woning had hij alles vereenigd, wat een verfijnde smaak in staat is bijeen te verzamelen. Dit verblijf was bijna een paleis, hetwelk hij voornemens was aan uitstekende letterkundigen, beminnaren van wetenschappen en kunst te openen.

Om nog slechts een woord te voegen bij deze in der haast geschrevene levensschets van den grooten man, dien Frankrijk verloren heeft, zullen wij zeggen dat hij zich steeds wijselijk van staatkunde onthield; zijn letterkundige roem zal er niet weinig door verhoogd worden, dat hij niet bevlekt is door die dikwijls veranderende denkwijze, welke menigen letterkundigen naam in den laatsten tijd bezoedeld heeft.

Men zegt, dal de beroemde auteur verscheidene belangrijke manuscripten van romans en tooneelstukken heeft nagelaten. Misschien waren deze werken nog niet allen gereed om het licht te zien, doch men mag de hoop voeden, dat deze, door een zijner vrienden voltooid, weldra zullen verschijnen.

GEDRUKT TE SAMARANG BIJ OLIPHANT EN CO.